

CUỘC XỔ SỔ ĐÔNG - PHÁP

Kỳ phát hành thứ nhất

XỔ NGÀY 11 THÁNG BẢY TÂY NĂM 1936

800.000 vé, mỗi vé giá một đồng (1\$)
80 phần trăm chia cho các số trúng theo hạn kế sau này:

1 số trúng được	100 000\$
1	40 000
1	30.000
8	2.000
16	1.000
80	400
800	80
800	40
8.000	20

Các công sở mà thường công chúng vắng mặt như sở Kho Bạc, Thương Chánh, Máy Thép v.v... và các viên chức, hào lý, nhà thương mại cũng nhiều người khác đến có bán vé số. Muốn biết tên những người nào có trúng, thì đến mấy nơi thường hay giăng yết thị mà xem.

NHÂN CHƠI

Hạn thời bán vé, khắp trong xứ Trung kỳ, thì nơi trước, chỗ sau, nhưng chiều ngày mùng 7 tháng 7 tây năm 1936 là tức chỉ: đây chỉ ở Kinh đô và các tỉnh lý. thì các sở Kho Bạc còn bán cho đến 4 giờ rưỡi chiều ngày mùng 8 tháng 7 tây, nhất định không của đời.

Nửa giờ tiếp chuyện quan Khâm-sứ Graffeuil trước ngày ngài sắp về Pháp nghĩ

Huỳnh-Thước-Khánh

Được tin quan Khâm sứ Trung kỳ Graffeuil sắp về Pháp nghĩ, ngày 11-5-36 sau khi ngài đi kinh lý mấy tỉnh miền nam về, kỳ giả sang hầu thăm, nhân có nửa giờ đàm thoại như dưới:

Kỳ giả — Quan lớn sống đi kinh lý, ngày gần về Pháp nghĩ mà công việc còn đang.

Quan Khâm — Phải, đến ngày gần về nghĩ lại cần đi kinh lý mỗi nơi, kinh lý cốt xem xét lại trong thời kỳ tại chức và năm nay, những công việc gì đã làm xong công việc hiện đương làm dở và đương trả làm...

— Trong vài năm nay ở thành phố công cuộc có mở mang nhiều hơn trước. Còn trong dân quê, vì nạn không ruộng kém đói, nạn đói đã xem xét, lật thấy rõ tình trạng khu vực đó chưa được tho: Dân Trung kỳ chúng tôi chỉ sống nhờ vật bằng Thổ sản, như đường, tơ, chè, quế, cam, quả v.v., dân có sức làm ra thổ sản mà rải vật sản ấy 5 năm như mấy năm nay thì dân không làm gì ra tiền, còn công nghệ và thương mại thì xứ Trung kỳ chưa có gì, xem mấy phen Hội chợ thì quan lớn đã rõ.

— Phải, sanh kế dân xứ Trung kỳ cần phải mở mang nhiều, nhưng theo tình thế mỗi tỉnh mỗi khác. Về thành phố cần mở mang trước vì ba cơ:

1) là xứ Trung kỳ đi sau bước chậm, thua trong Nam ngoài Bắc, nay đường xe lửa đã thông, cần kinh doanh cho có vẻ mới, phá tan cái cảnh tượng mà trước kia đã mang tiếng «Huân ngũ».

2) Trình độ người Nam ngày nay đã khác 10 năm trước nhiều, nên cần phải mở đường cho có vẻ hoạt động.

3) Dân Trung kỳ quen nghề sanh kế xưa, kém phần thương mại và công nghệ, nay có hội chợ để tập rèn cho nhân dân học thêm nghề mới.

— Về việc mở mang thành phố và hội chợ, chúng tôi vẫn vui lòng theo, song sanh kế trong xứ như vật sản không tiêu lưu ra ngoài được, chỉ quanh quẩn trong xứ, thì dân quê đối với hội chợ, chưa thấy rõ lợi ích đó. Về lại, dân quê cần như là sự sống bằng ngày, trong vài năm quan lớn đi lý đến nay, về cái khổ, ép mua rượu, phạt thuế lái có hơi lao hơn trước, mà gần đây dân gian đương kêu van về sự thuế phiên lộn, rượu lộn nhiều người lương thiện bị lộn, lại thêm cái khổ đạo đức trịch lộn, nhất là sự lạm dụng của bọn thừa hành.

— Những chuyện trên là sản có từ trước, không phải mới đây, tôi vẫn lưu tâm từ cái tệ những lạm dụng đó, ông cũng biết cái thủ đoạn của bọn thừa hành, không xử nào không có.

— Vâng, nhưng xứ Trung kỳ vì cái cơ dân tiếp nên mới tệ thừa hành càng nhiều hơn.

Nói đến đây kỳ giả có lời chúc ngài khương kiện ước có ngày gặp lại và xin cáo từ.

Tại tòa Trường-trị Saigon Vụ án cấp thuốc phiện

Vụ án cấp «com dé» một cách tài tình (T. D. có đóng). Nay tòa trường trị Saigon đã đem xử phạt 4 người cao phạm: Phườn và Liễn, mỗi người 2 năm tù; còn tên Viên và thị Bô, mỗi người 1 năm tù, và mỗi người phải bị 500 quan tiền vé, lại chia cho sở Thương-chánh 130\$.

Nghề chế tạo và buôn bán đồ binh khí ở thế giới

(Tiếp theo)

Alfred Krupp

Sự nghiệp của Krupp. — Ai đã đi qua miền Essen (Đức) cũng phải kinh ngạc trông thấy một đám nhà máy đồ sắt, cao ngất lừng lừng, ông nhất định ngỡ rằng như một đám rừng cây to tướng, đó là cơ đồ nhà vua khi giới Krupp ở Đức. Trong hội Âu-chiến 1916, hãng ấy dùng đến 150.000 thợ làm công.

Lúc lên 14 tuổi, Krupp đứng ra chủ trương sắp đặt lại công việc của ông cha bị thất bại, lúc đó miền Essen chỉ có 3.000 dân, nay lên đến 200.000 người. Thế lực của Krupp trên trường kỹ nghệ Đức không kém gì, Li-li-Mach (Bismarck) trong trường chính trị, lời Krupp nói ra chính phủ phải để ý đến, việc Krupp muốn làm, chính phủ phải nghe theo. Lịch sử Krupp là lịch sử của công nghệ Đức đi chiếm đoạt thị trường thế giới và thần tượng cái quyền lực tối cao của Đức ở toàn cầu vậy. Chừng này đó đã thấy Krupp là một nhân vật thế nào, không cần phải nói nhiều.

Bước đầu công việc giao thiệp. — Năm 1842, hãng Krupp chế tạo kiểu súng dài, lấy tư cách người Phổ-lĩ-lĩ, Krupp đem trình triều đình để cho bộ Binh ở Berlin (kinh đô Đức), sau mấy ngày bộ Binh trả lại và đính theo lý do kỹ nghệ nghèo nàn, không đủ để trình triều đình. Krupp lại gửi qua Paris, được chính phủ Pháp cũng khen và thích làm.

Lúc bấy giờ tình thế Phổ-Pháp có hơi khó khăn, Krupp lấy làm may, tự nói: Khi giới cũng như hàng hóa khác, buôn bán khi giới cũng như nghề buôn khác, ta cứ làm, rồi ra lấy họat động.

Năm 1847, Krupp chế ra thứ súng đại bác bằng thép. Chính phủ Berlin mấy lần thích và mua nhiều đồ binh khí của các hãng khác, lần này có một chủ ý vào đồ của hãng Krupp, nhưng chưa quyết định, lúc đó đồ của Krupp bán ra phần nhiều qua Pháp và Ai-cập.

Một nhíp rất lợi, Krupp bắt cả hai tay mà được lợi cả. — Định đánh đất Crimée (Nga), vua Nga phái lính ba nước Pháp nhờ Krupp bán cho đồ quân khí. Nga hoàng cũng mua của Krupp rất nhiều súng trận, thế là Pháp chọi với Nga, Krupp bán súng cho cả hai bên, bắt cả cả hai tay mà được lợi to, lại được cả huy chương của Nga hoàng và bậc đấng bậc tinh của vua Pháp. Bị thua ở Crimée, Nga hoàng định chính đến hoàn toàn quân đội lại, Krupp biết được bèn dâng cho Nga hoàng một khẩu súng đại có khảm vàng bạc, để trên cái xe đẩy đi được; món quà ấy làm cho Krupp lãnh được cái com-mand (commande) 500 nghìn.

Trên đường đi Krupp gặp phải tay địch thủ là Schneider. — Năm 1858, Krupp thương lượng với bộ Binh nước Pháp mua của Krupp 300 nghìn đại bác, hoàng đế Pháp đã

chuyển g kỹ chỉ dụ cho rồi, song cái com-mand bị bị thu lại không mua nữa, vì lúc đó nhà máy Creusot đã chế được súng đại bác, mà thông số Lebauf là người thân tìn của Schnerder nên cạnh không cho vua Nga mua đồ của Schneider, đó là cái coup đầu của hai tay kinh địch gặp nhau. Bị thất bại, Krupp qua lại Paris để dò cho biết nguyên nhân, biết được kẻ địch mình rồi, Krupp muốn trị ngay tại chỗ, bèn thương lượng với nhà băng Crédit Mobilier ở Paris vào phần hạn với mình. Muốn đổi chỗ lại, Schneider phải thêm thế lực, bèn mua một mô cổ phần của nhà băng Banque Parisienne.

Chiến tranh là nhíp lợi cho Krupp. — Hội ở Pháp, Krupp xoay vì mặt Áo (Autriche) bán được 20 nghìn đại bác thứ nặng. Phổ Áo tình ban giao xung đột, ngôi lửa chiến tranh không sao tránh khỏi, chính phủ Berlin bèn gọi tờ tư bị một cho Krupp, bảo khi hai nước có việc đương cần đồ cho Áo, Krupp trả lời không dự đến việc chính trị. Nói vậy, song gặp một lợi bao giờ nhà buôn lại bỏ qua, Krupp cả bán khí giới cho Áo, rồi ở mặt trận Sadowa, quân Phổ - Áo bắn giết nhau toàn là súng của Krupp sắm cho; nghìn có nghìn như, anh chàng được miếng béo, quân hai bên bắn nhau, Krupp tóm được số tiền khá to.

Krupp không đạt được mục đích ở Pháp. — Tình hình Phổ Pháp lại xảy ra ughầm lộn, Krupp bèn lợi dụng thời cơ, in một quyển từ điển (catalogue) rất đẹp, để dùng đại bác giới cho vua Nga-phá-luân III, lại kèm một bức thư đề ngày 29 April 1868: Tàu bộ-hạ, xin bộ-hạ lượng dụng cho sự đương đột của tôi và ước mong rằng bộ hạ để một đến những khẩu súng đại bác bằng thép ở trong quyền này, tôi rất lấy làm hân hạnh; những súng đó tôi cất làm để cho những nước lớn ở Âu-châu dùng. Triều đình Pháp trả lời cho Krupp: Hoàng thượng ban lệnh ra cho ông hay rằng ông giữ sức cầm đất thanh tỉnh của ông giữ cho quyền kinh doanh, và một chức cho ông ngày thêm tấn bộ trong công nghệ để giúp cho nhân loại những việc lớn lao (?).

Bức thư ấy do nguyên soái Lebauf ký tên. Thế là Krupp hồng mãi.

Tiền lời Krupp thu được. — Từ năm 1870 trở đi, tay không được mỗi nào to, song công việc vẫn thường có, cho đến lúc Frédéric Alfred là con Krupp ra đương thay thế cho cha trông nom công việc. Cuối năm 1900, thợ làm cho Krupp là 50.000 người, tiền lời mỗi năm được 20 triệu đồng mã khác (marks tiền Đức) qua năm 1913 là lúc gần có cuộc Âu-chiến số lợi lên đến 34 triệu đồng mã khác.

(Còn nữa)
T. S. dịch thuật

Trách-nhiệm của bà mẹ trong gia đình giáo-dục

Học đường giáo dục, hoàn cảnh giáo dục, hay dở tùy theo người ta có thể lựa chọn; đến gia đình giáo dục, thì trẻ con sinh vào nhà nào là năm y trong nhà ấy như định đốn, không thay đổi được. mà sinh cái phần việc giáo dục lại là của cha mẹ.

Hiệu ở Âu-Mỹ có 3 vị trí-viện, và có nhiều cách theo phương pháp khoa học mà dạy dỗ học sinh từ nhỏ đến lớn: cho trước kia như phương Đông, nước Tàu, nước ta nói chung con thì toàn do cha mẹ trong nhà. Nói chung thì cha mẹ mà xét trên lịch sử thì cha mẹ trong nhà mà nuôi. Đại loại như bà Thái-Nhâm, mẹ vua Văn-Vương, có thái giáo; mẹ thầy Mạnh-Tử, mẹ ông Đào-Khẩn, mẹ ông Âu-duyên-Tu v.v..., đều khen người mẹ mà không nói đến người cha.

Không chỉ không nói về phần người cha, mà theo thầy Mạnh-Tử thì người cha lại đối con mà dạy (君子而教), cha con không trách nhiệm nhau (父子不責善) v.v. thì ra người cha đối với việc dạy con không quan trọng bằng bà mẹ. Nói cho rõ hơn, lúc nhỏ ở trong nhà thì nhờ mẹ dạy, lớn lên thì nhờ thầy, nên xem thầy như cha, mà cũng theo ông thầy, xưa nay đều theo như vậy.

Nay thì tìm cái cơ sở vì sao xưa nay hay khen người mẹ dạy con, mà không khen người cha?

1) Trước kia không có nữ học, chỉ đàn ông được hưởng cái hạnh phúc môn giáo dục, đàn bà không học. Đàn ông có học thì dạy con là thường, thuộc về phần đương không đáng kể. Duy đàn bà không học mà lại có người xuất sắc, dạy dỗ con nên, như: là mẹ bà chồng chết sớm mà lãnh cái trách nhiệm dạy con cho con như bà Mạnh-mẫu v.v...

2) Trẻ con từ lúc mới đẻ đến ngày lên 8, 9 tuổi trong thời kỳ ấy gần hết mẹ hơn ông cha. Tuy là tuổi nhỏ mà cái tâm mong muốn cách, ăn uống ngay từ lúc ấy; nên được bà mẹ hiền thì người con hấp thụ được nhiều tính tốt, đến người cha tuy ở trong nhà mà đối với trẻ con chỉ phần gián tiếp.

3) Ông trẻ khi còn nhỏ, trẻ con lúc tuổi nhỏ ấy, chính là thời kỳ dễ nhiễm hóa: nhiễm điều hay tại tốt, nhiễm điều xấu thì hư. Bất bao nhiêu trẻ con, vì gia đình không có giáo dục, như là bị mẹ cha dạy dỗ mà vào chung lý tất tập lấy thói hư; đến ngày lớn, dầu cho vào nhà trường mà không bỏ được lại được.

Nữ-khiết Lê-thị-Chân đã có tượng

Bà Lê-thị-Chân, một nữ-tượng trung thành của hai bà Trưng, đã làm phen vì hai chữ «độc lập» của nước nhà mà xông pha đuổi dẹp quân Tàu rất hùng dũng, tên tuổi hiện còn nằm y trong sử.

Công nghiệp và khí tiết của bà, không ai có quên được, nên tại làng An-biên (Hảiphong), dân có lập đền thờ rất uy nghiêm. Gần đây lại có đức tượng, ngày 20 tháng ba nhuận đã làm lễ khánh thành, mở hội rất vui. Một nữ-khiết đã có tượng.

BỒ CHÍNH

T. D. số 911 có đăng tin về học sinh thi Tiểu học Yển lược (trang 3), có tập thiếu 216 từ về trường Phú sang. Vay xin bổ chính.

Hội chợ Faisfo

Lúc 9 giờ mai ngày 17-5 này, Hội chợ Faisfo kỳ thứ hai đã mở cửa. Có cụ Thượng bộ Kinh tế Nguyễn khoa Kỳ đại diện đức Bảo đại, và quan Chánh văn phòng tòa Khâm M. Ducrest, đại diện quan Khâm sứ tới dự lễ khai mạc.

Các vật sản bày trong Hội chợ, phần nhiều là bắp, đỗ, quế, chè, trái cây ép, lụa v.v...

Tin làng báo

Báo «VIỆT-DÂN» sẽ tái bản ngày 15 Mai 1936.

Lần này «Việt-Dân» lại phụ làm cơ-quan cho Việt-Nam Y-Dược-hội để thành lập kể từ ngày 25 Mars 1936.

T. D.

Trách nhiệm bà mẹ trong gia đình, quan trọng là thế, không chỉ đời xưa, chính đời nay, xã hội minh cũng nói: «các chị em giáo dục người mẹ là nhà», lại có nơi có trường dạy làm mẹ nữa.

Muốn cho con nên, ở giới ta nên rèn đức tập nên tính cách đương lý cái gánh «gia đình giáo dục» kia (1).

Thư-tự-Dân

(1) Tiếng-Dân trước có đăng bản gia đình giáo dục, sau này in thành sách, trong đó đại lược cũng cần thiết, rất cần cho việc dạy con.

Trà nào ngon nhất?

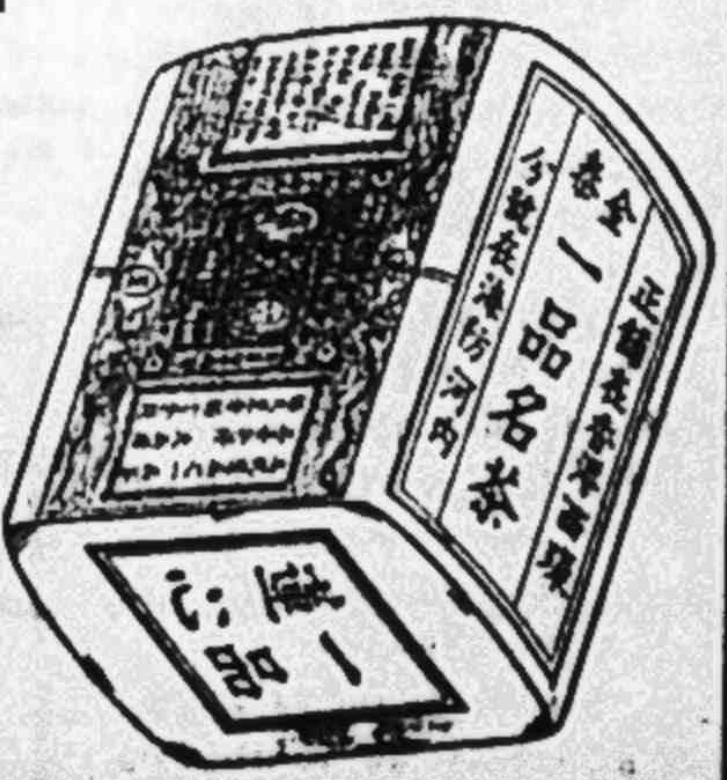
Này ông! bạn cho tôi một gói trà Tam-Bộ hiện KIM-THÁI.

— Kim-Thai không có trà Tam-Bộ nữa. Có trà Tam-Tinh thôi.

— Tôi tôi mới mua hôm nọ đây, sao lại không có?

Vì trà Tam-Bộ Kim-Thai nhiều người ưa. Các hiệu bán trà giả mạo nhiều, làm cho người mua khó phân biệt thế nào là thật giả mà bị lừa, nên chỉ hiệu KIM-THAI mới có thể hiện trà Tam-Bộ, chỉ có các hiệu trà NHẤT-PHẨM, TAM-TINH, NGŨ-PHƯỚC, TAM-THÁI lại tốt và ngon hơn Tam-Bộ trước nữa, ở người mua nên nhận biết.

Vậy thì từ nay, tôi sẽ mua các trà mới của hiệu KIM-THAI, vì tôi đã nghiệm và tin rằng các trà của hiệu KIM-THAI rất ngon và tốt.

王之貨國

HAI MÓN RƯỢU THUỐC RẤT HAY

của nhà thuốc VÔ-VĂN-VÂN Thudaumot-Nam-kỳ

I.— **Trường-Sanh được từu.**— Rượu thuốc này tánh-chất đại-bổ. Dân ông, Dân bà, người già cả, khí huyết suy kém, trong mình bần thần mệt nhọc, hình vóc gầy ốm, uống rượu thuốc này trong ít lâu sẽ thấy công hiệu. Rượu thuốc này rất mạnh, không nên uống đến quá say, phải tùy theo sức mình mà dùng.

II.— **Phong-Thập được từu.**— Chứng nhức, mỏi, tê, bại, uống thuốc thang, thuốc hoàn, rất lâu lành. Thuốc hiệp cùng rượu trong giấy lát đã chuyên khắp châu thân. Mòn thuốc rượu này chuyên trị chứng nhức, mỏi, tê, bại rất công hiệu. Bất luận ngày đêm, tùy theo sức mình, muốn uống nhiều, uống ít cũng được.

Giá cả hai thứ: Chai lớn 1/2 lít 1\$. — Chai nhỏ 1/4 lít 0\$50

Chi-cuộc VÔ-VĂN-VÂN được-phòng

SAIGON 229, Rue d'Espagne QUINCHON Avenue Gia - Long HUẾ 87, Rue Paul Bert HANOI 88, Rue de Colon TOURANE Avenue du Musée HAIPHONG 103, Bd Bonnal

GIẢI HUYẾT ĐỘC

HIỆU CHỮ THỢ

Chuyên trị: Đau xương Nhức gân Tê, bại Gặp chổe Mệt mỏi Đau nhức dai và tất cả những bệnh do huyết có độc sinh ra bởi trước đã mắc bệnh phong tinh hoặc bởi khí huyết cha mẹ di truyền lại.

MARQUE DÉPOSÉE

解血毒

Một chai 1\$20

Nhà thuốc VĨNH-THỢ Tourane

